

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM 2006

Taqsimta ta' l-Assessjar Edukattiv - Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni

L-EWWEL SENA

STORJA

HIN; Siegħa u Nofs

TAQSIMA 1: STUDJU DWAR L-ISTORJA

1. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet

1.1. L-oġġett f' din l-istampa huwa sors primarju jew sors sekondarju?

_____ (marka)

1.2. Għaliex sorsi bħal dawn jgħinu l-istudju ta' l-
arkeologija? _____

_____
_____
_____ (2 marki)

1.3. Ikteb tliet affarijiet li permezz tagħhom nistgħu nifhmu kif kienet il-ħajja fil-preistorja. _____

_____
_____ (3 marki)

1.4. Semmi raguni għaliex għandna nkunu nafu dwar l-istorja tal-gzejjer Maltin.

_____
_____ (marka)

1.5. Jekk tkun se tikteb fuq il-ħajja ta' Dun Karm Psaila, liema, minn dawn is sorsi primarji, jistgħu jgħinuk biex tikseb informazzjoni.

Aghmel sinjal hdejn 4 minn dawn:

Ritratti ta' Dun Karm	
Is-sigġu li kien joqghod fuqu Dun Karm	
Il-gaġġa fejn Dun Karm kien iżomm il-kanarin tiegħu	
Ittra ta' Dun Karm li xi hbieb tiegħu	
Il-pinna li biha kien jikteb Dun Karm	
Manuskritt ta' poeżija ta' Dun Karm	
Intervista rekordjata ma' Dun Karm	
l-iskrivaniġa li fuqha kien jikteb il-poeżiji tiegħu	

(4 marki)

1.6. Joey u Lina kienu f'għalqa u sabu barmil tal-plastikk ġo hofra fl-art.
Fejn nafu li dak l-oġġett mhux mill-preistorja?

_____ (marka)
total 12-il marka

TAQSIMA 2: SFOND ĠENERALI TA' L-ISTORJA TAL-MEDITERRAN

2. Agra s-silta u wieġeb il-mistoqsijiet

“Fis-sena 776 q.K. sar logħob Olimpiku f'ġieħ l-allat. Dan beda jsir kull erba' snin. Nies minn kull rokna tal-Greċja kienu jingabru u jilagħbu flimkien. F'dawn il-logħbiet kien isir ġiri, ġlied bl-idejn u tfigħ tal-lanez. Hwejjeġ ohra li kienu jgħaqqdu lill-Griegi kienu r-reliġjon, l-ilsien, id-drawwiet u l-ghana bħall-kant Omeriku li kull Grieg kien jitgħallem bl-ament.”

(Ġrajjet Malta, vol.1)

2.1. Tnejn minn dawn huma allat griegi; aqta' sinjal taħthom.

Melkart, Żews, Atena, Ra, Astarte (2 marki)

2.2. Barra mill-isport, semmi żewġ oqsma tal-kultura l-Griegi nfluwenzaw lill-bqija tan-nies l-oħra tal-madwar?

_____ (2 marki)

2.3. X'nistgħu nikkonkludu mit-tip ta' sport li kienu jipprattikaw il-Griegi?

_____ (2marki)

2.4. Għaliex dan il-logħob kien jissejjah “Olimpiku”?

_____ (2 marki)

2.5. Liema żewġt ibliet Griegi kbar bi drawwiet differenti ġġieldu kontra xulxin?

_____ (2marki)

2.6. Kull belt Griega kienet stat għaliha, b'ligijiet, b'allat u b'armata għaliha. Kif kienet tissejjah belt Griega ta' din ix-xorta?

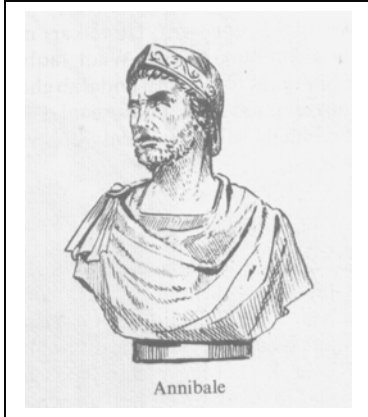
_____ (2 marki)

2.7. Għaliex jibqa' magħruf Alessandru l-Kbir?

_____ (2marki)

total 14-il marka

3. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet

3.1. Ta' liema qawwa Annibale kien ġeneral?
_____ (marka)

3.2. Kif kienu jissejħu l-gwerer bejn Kartagħni u Ruma? _____ (marka)

3.3. Kemm-il gwerra kien hemm bejn Kartagħni u Ruma? _____ (marka)

3.4. X'gara minn Malta matul waħda minn dawk il-gwerer?
_____ (2marki)

3.5. Ikteb paragrafu qasir fuq Annibale u dak li rnexxielu jagħmel.
_____
_____
_____
_____
_____ (5 marki)

3.6. Aqta' sinjal taħt l-isem tal-ġeneral Ruman li rebaħ lill-Kartaġenizi fil-battalja ta' Zama fis-sena 202 q.K.?
Scipio, Cesare, Pompei, Romulus, Crassus (marka)

3.7. Aqta' sinjal taħt dak il-poplu li waqqaf il-belt ta' Kartagħni?
L-Eġizzjani, il-Griegi, ir-Rumani, il-Feniċi (marka)

3.8. X'kienu jagħmlu dawn in-negozzjanti permezz tal-bebbuxu *murex tunculus*? _____
_____ (2 marki)

total 14-il marka

TAQSIMA 3; IŻ-ŻMIEN PREISTORIKU F'MALTA

4. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet

4.1. X'jidher fl-istampa li juri li n-nies tal-preistorja kienu laħqu ċivilta' għolja hafna?

_____ (marka)

4.2. Semmi żewġ tempji megalitiċi li nstabu fil-gzejjer Maltin.

_____ (2 marki)

4.3. Aghmel sinjal fil-kaxxa ta' 4 affarijiet li kienu jagħmlu n-nies taż-żmien preistoriku.

Jafu jaħdmu s-somom	
Jafu jaħdmu fil-ġebel	
Imorru l-iskola	
Imorru l-quddies	
Jafu jistadu	
Jafu jbahħru	
Jafu l-pożizzjoni ta' l-istilel	
Ivintaw it-teleskopju	

(4 marki)

4.4. Aghmel sinjal taht tliet postijiet fejn instabu xi fdalijiet preistoriċi.

(Borġ ta' l-Imramma, Pembroke, Borġ il-Gharib, Ras il-Wardija, l-Għar ta' l-Għolja)

(3 marki)

4.5. Kieku kont tifel jew tifla li tgħix fi żmien preistoriku, ikteb paragrafu qasir fuq kif tista' tqatta' l-ġurnata tiegħek.

(5 marki)

4.6. Semmi żewġ tipi ta' annimali li nstabu l-għadam tagħhom f'Għar Dalam.

_____ (2 marki)

4.7. Għaliex Għar Dalam huwa importanti fl-istudju tal-preistorja ta' Malta?

_____
_____ (2 marki)

4.8. Bejn l-1990 u l-1992 saru xogħlijiet ta' restawr fl-Ipoġew.

(i) Fejn jinstab l-ipoġew?

_____ (marka)

(ii) Ikteb żewġ fatturi li jistgħu jagħmlu hsara f'bini storiku.

_____ (2 marki)

(iii) X'tista' tagħmel int biex tibza' għall-wirt storiku ta' dawn il-gżejjer?

_____ (2 marki)

total 25 marka

TAQSIMA 5; IL-ĦAKMA TA' POPLI DIFFERENTI FUQ MALTA

5. Ħares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet

5.1. Fl-istampa jidher mużajk artistiku. Minn xiex hu magħmul id-disinn tal-mużajk li jidher fl-istampa?

_____ (2 marki)

5.2. Dan il-mużajk jinstab fid-Domus Romana. F'liema post qiegħed dan il-mużew?

_____ (marka)

5.3. Semmi tliet postijiet oħra fil-gżejjer Maltin fejn instabu l-fdalijiet Rumani.

_____ (3 marki)

5.4. S.P.Q.R. *Senatus Populusque Romanus*. X'tifhem b'dawn il-kliem?

_____ (2 marki)

5.5. X'xogħol kien ikollu l-Prokuratur Ruman tal-gżejjer?

_____ (2 marki)

5.6. Aqta' sinjal taħt il-**ħames** tipi ta' bini li kont tista' tara fi żmien ir-Rumani.

(*bank, tempju, każin tal-banda, amfiteatru, universita', ħanut tal-kompjuters, akwadott, qorti, stazzjon tat-televixin, banjijiet pubbliċi*) (5 marki)

total 15-il marka

6. **Wieġeb il-mistoqsijiet**

6.1. Fir-Rabat ta' Malta hemm 'il fuq minn 200 qabar ta' l-Għarab. X'jurina dan?

_____ (2 marki)

6.2. Kif taħseb li l-arkeoloġi jkunu jistgħu jindunaw li dak il-qabar ikun ta' persuna Musulmana?

_____ (2 marki)

6.3. Semmi wirt li għandhom il-Maltin u l-Għawdxin minn żmien il-ħakma Għarbija tal-gżejjer.

_____ (marka)

6.4. Għaliex il-Mekka hija belt importanti ħafna għall-Musulmani?

_____ (2 marki)

6.5. X'inhi l-*hegira* ?

_____ (2marki)

6.6. Ghaliex ir-religjon Musulmana nghidulha 'religjon tal-ktieb'?

_____ (marka)

total 10 marki

7. Ikteb fit-tul fuq WAHDA minn dawn

7.1. Ikteb fuq il-hajja ta' l-Egizzjani u l-mexxejja tagħhom fl-antik.

7.2. Fi zmien ir-Rumani f'Malta wasal San Pawl. Ghid kif gara dan u kif din il-grajja biddlet lill-Maltin.

7.3. X'taf dwar il-Feniċi fil-Mediterran u f'Malta.

_____ (total 10 marki)